

Rámeček 1-6: Příklady využití výsledků mezinárodních šetření – PISA, PIRLS/TIMSS

Mezinárodní šetření PISA, PIRLS/TIMSS představují významný nástroj ovlivňující směřování národních politik řady zemí (viz poznatky dílčích podkapitol kapitoly 1.3; rovněž Eurydice 2011a, Baird et al. 2011). Tento rámeček rozšiřuje dosud uvedené poznatky o specifický kontext vybraných zemí našeho zájmu.

1. Anglie – PISA, TIMSS a politické souvislosti

Jerrim (2011), Baird et al. (2011) diskutují politické souvislosti výsledků anglických žáků v hodnocení PISA. Takto Jerrim (2011) primárně zasazuje dosažené výsledky do politického kontextu, kdy v roce 2000 se hodnocení PISA účastnili žáci studující za konzervativní vlády, zatímco v letech 2003, 2006 a 2009 žáci studující za vlády Labouristů. Srovnání výsledků žáků v letech 2000, 2003, 2006 a 2009 tak ve své podstatě představuje možný nástroj pro hodnocení úspěšnosti vzdělávací politiky Labouristů, kteří byli v roce 2009 opětovně nahrazeni konzervativní vládou (viz Baird et al. 2011). Hlavní závěry shrnují Jerrim (2011), Baird et al. (2011) následujícím způsobem:

- V roce 2009 angličtí žáci zaznamenali v hodnocení PISA významný pokles svých výsledků, a to přes zvýšení výdajů na vzdělávání a zlepšující se výsledky v národním testování.

- Srovnání dosažených výsledků v hodnocení PISA a TIMSS poskytlo rozdílné závěry, neboť hodnocení TIMSS nepotvrzovalo pokles vzdělávacích výsledků anglických žáků.

Mediální interpretace uvedených výsledků zdůrazňovala nepodloženost tvrzení o zlepšování výsledků anglických žáků v národním testování a v kontextu horších výsledků v hodnocení PISA poukazovala na pokles náročnosti anglických standardů a na velký počet žáků nedosahujících minimální standardy hodnocení PISA (Baird et al. 2011). Jerrim (2011) i Baird et al. (2011) však současně poukázali na řadu metodických omezení této interpretace, mimo jiné spočívající v posunu měsíce realizace hodnocení PISA, ve změně vymezení parametrů populace účastníků se žáků z věku na rok studia a ve vysoké míře odmítnutí anglických škol být zařazen do výběrového souboru. Vedle toho Jerrim (2011) upozorňuje na metodickou nekorektnost srovnávání výsledků žáků v matematice a přírodovědě mezi roky 2000 a 2009, když poukazuje na skutečnost, že tato srovnání jsou metodicky korektní teprve od roku, kdy daná gramotnost byla hlavní testovanou gramotností PISA. Celkově tak Jerrim (2011), Baird et al. (2011) mimo jiné vyzývají k opatrné interpretaci výsledků PISA pro formulaci směřování vzdělávací politiky (viz rovněž Eurydice 2011a, Naumann 2005 pro toto tvrzení).

2. Kanada, USA – PISA a média

Stack (2006) se ve svém výzkumu zabýval vztahem výsledků hodnocení PISA v roce 2003 a jejich uvedením v médiích, a to na příkladu kanadských provincií, přičemž hlavní závěry shrnuje následujícím způsobem:

- V případě provincií Ontario a Alberta byly v médiích akcentovány výborné výsledky jejich žáků a potenciál obou území pro úspěch v globalizovaném světě.

- Provincie Ostrov Prince Edwarda dosáhla horší výsledky v hodnocení PISA. Média pak místo výsledků provincie hovořila o relativně dobrých výsledcích celé Kanady.

- Medializace výsledků respektovala tradiční vymezení periferních regionů Kanady, kdy byly zdůrazňovány lepší výsledky Ontaria ve srovnání s atlantickými provinciemi.

- Mediální zprávy vykazovaly významnou tendenci výsledky zjednodušovat bez analýzy vazeb. Takto byly například závěry formulovány na základě poznatků z jedné školy, případně byly zmiňovány faktory úspěchů bez hlubších souvislostí (např. vliv nízkých daní).